

309

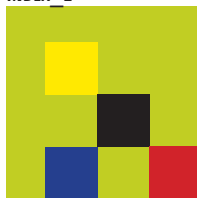

EL BUTLLETÍ

UNIÓ EXCURSIONISTA DE VIC gener/febrer/marcç_2020

ÍNDEX

ÍNDEX 2

EDITORIAL 3

Qui sembla recull

REPORTATGE 5

Verdaguer a la Maleïda

REPORTATGE 11

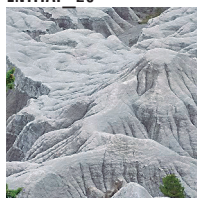
Maleïda 1882.
El rodatge

REPORTATGE 16

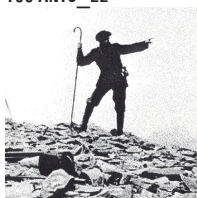
De Conflent a Norís

ENTITAT 20

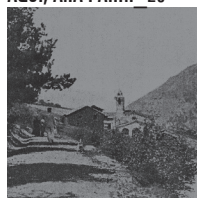
1es Jornades d'estudi

100 ANYS 22

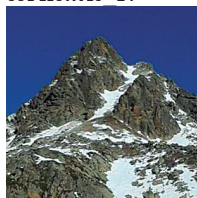
1920

AQUÍ, ARA I AHIR 23

Sant Joan de l'Erm
Vell

COL·LECTIVES 24

Circular al pic de
Nérassol

LA FOTO 27

EL LLIBRE 28

NOTÍCIES 29

AGENDA 31

Casa Galadies
Carrer de la Riera, 22
08500 VIC

Tel. 93 885 51 20
unioexcursionistavic.org

Disseny i impressió
Pla Vallaura Disseny SCP Dipòsit legal B-20.126-95

Portada
La filmació de "Maleïda 1882" a la gelera de l'Aneto.
Foto: **Bernat Gasull**

Equip de redacció:

- Joan Conill (Cap de redacció)
- Albert Baucells
- Pep Fusté
- Miquel Gracià
- Marta Parés
- Xevi Roviró
- Lluís Santanach

Col·laboren en aquest número:
Bernat Gasull i Santi Pocino: Reportatges
Marta Gallach i Xavier Tarradas: Col·lectives
Jordi Anglada: El Llibre

Tot el que s'expressa en els articles del BUTLLETÍ és responsabilitat dels seus autors

QUI SEMBRA, RECULL

Fa uns quants anys, l'aleshores president Eduard Comerma, va proposar la creació d'una Escola Esportiva com a futur planter de l'entitat. Havíem parlat moltes vegades a junta de què necessitàvem establir algun sistema per tal d'aconseguir la implicació dels joves a l'entitat. Però tots vèiem molt clar, que sense l'arribada constant de sang jove, l'entitat envelleix. I una entitat que envelleix és una entitat que pot fer moltes coses, però que no innova, s'estanca i es limita a repetir any rere any les mateixes activitats, realitzades de la mateixa manera i amb els mateixos participants.

D'aquesta manera, segur que es pot seguir funcionant molts anys, però no és una bona senyal.

Si una entitat està viva, engresca als seus socis amb les seves activitats i això s'aconsegueix amb canvis. No només amb activitats noves, sinó també organitzant les clàssiques d'una manera diferent. I això és el que hem de fer, continuar amb les habituals, a més de plantejar contínuament noves idees. També penso que és molt important fer variacions en les activitats tradicionals per tal de fer-les més atractives i fer participar a altres sectors de socis que no ho fan habitualment.

A la junta ho tenim clar, per això l'Escola de Muntanya, dirigida en els darrers anys per en Ton Massagué, ha replantejat el format dels cursos, a més de treure'n d'inèdits fins fa

poc. També, gràcies a l'empenta de la Montse Grau, hem engegat la nova secció de marxa nòrdica, fins ara desconeguda a l'entitat. Un altre canvi significatiu, és el nou format del clàssic Sopar del Muntanyenc, reconvertit en un berenar/sopar informal on hi pot assistir tothom i que ha demostrat ser un gran encert.

Però no n'hi ha prou en canviar les maneres de fer les coses o les coses que fem. També cal canviar la manera de veure-les i entendre-les. És per això que és necessària l'entrada de saba jove a l'entitat i a

Si una entitat està viva, engresca als seus socis amb les seves activitats i això s'aconsegueix amb canvis

l'organització de la mateixa. Per això estic molt content de veure que s'ha creat una nova secció jove, organitzada per joves i destinada a fer activitats per ells. Aquest ha de ser el futur de l'entitat.

Amb molt bon criteri, aquests joves han decidit començar poc a poc, però amb la intenció d'anar augmentant les activitats a mida que es vagin acomodant dins l'entitat. D'aquesta manera, volen organitzar alguna sortida col·lectiva o s'encarregaran de la tradicional festa d'estiu de l'entitat, l'aplec de Savassona, donant-li un altre caire.

I qui són aquests joves? Doncs són els que prèviament han passat per l'Escola Esportiva de l'entitat, com a alumnes, tancant el cercle obert per la junta de l'Eduard Comerma i continuant per la junta d'en Pep Bisquert i la nostra actual.

Fa just cent anys, un grup de joves apareix a la història de l'entitat promovent un excursionisme més modern i més esportiu. És curiós, però ara tenim un altre grup de joves que també apareixerà als papers de l'entitat, impulsant aquesta nova secció.

De ben segur que aquests, seran la junta que un dia gestionarà l'entitat. Benvinguts.

Jaume Anglada i Dordal
President de la Unió Excursionista de Vic

**VERDAGUER A LA MALEÏDA,
DE L'AVENTURA PROHIBIDA A LA
GRAN PANTALLA**

Gairebé sense saber-ho, Verdaguer va fer la primera gran travessa del Pirineu.

L'aventura prohibida

«**L**excursionisme en sos principis no m'era del tot simpàtic (...) hi sentia una certa fortor d'estrangerisme que no m'agradava». Això deia Jaume Collell, l'amic íntim de Verdaguer, l'11 de novembre del 1882 en una carta oberta publicada a *La Veu del Montserrat* adreçada a Ramon Arabia. Era arran del primer Anuari de l'Associació d'Excursions Catalana. Ramon Arabia era l'ànima d'aquest nou club muntanyenc, una escissió de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques. Jaume Collell afegia: «Al sentir-li a V. parlar dels Clubs-alpins i de l'alpinisme, me temia que no

s'anés a fer una paròdia de la mania anglesa de fer arriscades ascensions, de trepitjar congestes de neu a l'istiu, i altres excentricitats dels turistes anglesos (...). Però, sí, el que feia Ramon Arabia, era justament això: arriscades ascensions, trepitjar congestes de neu a l'istiu i altres excentricitats dels turistes anglesos. A la mateixa carta, Jaume Collell reconeixia que un dels seus millors amics, Verdaguer, era «un excursionista de primera força». Tanmateix no el deuria posar al mateix sac d'excèntrics i aventurers de congestes. I així i tot Jaume Collell deuria saber perfectament el que havia fet aquell

L'aventura prohibida, el portà a enfilar-se per les crestes més agosarades.

mateix estiu Verdaguer. El 6 de juliol s'havien acomiadat a Vic. El poeta de Folgueroles agafava el tren cap a Ripoll per adreçar-se en acabat a la Seu d'Urgell per començar el que molt probablement seria la primera gran travessa d'alta muntanya de l'excursionisme català. I sí, per descomptat, s'enfilaria per cims, crestes, congestes, faria arriscades ascensions i tota mena d'excentricitats.

La primera gran travessa d'alta muntanya de l'excursionisme català

De la Seu d'Urgell, Verdaguer va enfilat cap a Sant Joan de l'Erm, el pic de la Torreta de l'Orri, el pic de

Salòria, el pic de Pleta Picada, el pic de Bassiets, la Torre de Cabús, el pic de la Bassera, el pic de Setúria i cap a la vall de Tor. D'allí va continuar cap a la vall Ferrera i de Cardós, la vall d'Estaón, el coll de Campirme i Esterri d'Àneu. Va seguir la vall d'Àneu

Jaume Collell reconeixia que un dels seus millors amics, Verdaguer, era «un excursionista de primera força»

en amunt per entrar a la vall d'Aran per Montgarri. Va arribar-se a la vall de l'Artiga de Lin. D'allí va pujar, en un sol dia, el cim de la Maleïda (modernament conegut també com a pic

Verdaguer es feu acompanyar per camperols, camàlics, clergues i guies coneixedors de l'entorn.

d'Aneto). Va fer nit a l'Hospital de Benasc. L'endemà va enfil·lar el port de Benasc, el port de la Picada i el Tuc dera Escaleta cap al Còth dera Montjòia per tornar a Viella. Llavors, atenent a una crida del marquès de Comillas, que el reclamava, va haver de deixar el Pirineu per a anar a terres de Santander. Tanmateix, abans es va escapar per Eth Portilhon per visitar Luishon i comprar-li llibres.

A l'ombra de Canigó

Verdaguer, que treballava al servei del marquès, havia pogut disposar d'uns dies per poder fer allò que desitjava: perdre's pel Pirineu i per l'alta

montanya. La raó que ho justificava: la preparació del poema *Canigó*. Tanmateix, els capricis del marquès feien sovint impossible de fer complir aquell somni; com la interrupció, viscuda a desgana per Verdaguer, quan el poeta es trobava a la vall d'Aran. Així i tot, el 1883 tindria un altre permís. Aquell any encara assoliria més cims. Tancaria el cercle de l'enfil·ll de crestes que van del Canigó a la Maleïda i es tornaria a perdre pel Conflent, Cerdanya, Alt Urgell, vall Fosca, vall de Boí, vall d'Aran, Coserans, País de Foix i Andorra. El 1884, tot fugint de l'epidèmia de còlera que amenaçava Barcelona, es reclouria al Mont i a fi-

Per tal d'escriure un poema, el poeta va voler pujar una muntanya.

nal del 1885 publicaria l'obra Canigó. Havia complert un somni, encara que bona part de les aventures del 1882 i del 1883 quedarien inèdites. Si més no en l'obra publicada i pública. No pas en llibretes personals, en la complicitat del món excursionista i dels amics que li feien costat i, sobretot, amagades entre els poemes de Canigó.

L'aventura del 1882 a la gran pantalla

El vespre del 28 de gener del 2016 jo era a la llibreria La Impossible de Barcelona. Hi presentava un llibre acabat de sortir del forn sobre l'aventura de Verdaguer del 1882 (Maleïda, de Ver-

daguer Edicions). Per no fer avorrir el personal, acompanyava la xerrada amb vídeos casolans (molt d'estar per casa) que havia fet mentre repetia el darrer tram d'aquella travessa. Entre

«Maleïda 1882», és un projecte audiovisual que repassa l'aventura del poeta a través dels seus textos

el públic hi havia n'Albert Naudin de la productora Filmexplora, amb qui havia col·laborat tot posant la veu en un reportatge sobre una expedició al Kirguizistan. Poc m'imaginava quina una en tenia de cap: d'això n'hem de

Qui ho havia de dir! La gran aventura del poeta portada a la gran pantalla.

fer una pel·lícula, em va dir. No toca vores, vaig pensar, fa volar coloms. Però envolada va, envolada arriba, el projecte d'una pel·lícula documental es va dur a terme. S'hi van afegir en Samuel, en David, en Santi, en Lluís, la Fundació Jacint Verdaguer amb na Carme i na Jordina, i tants altres voluntaris, perquè tot es feia per amor a l'art. El resultat ha estat *Maleïda 1882*, estrenada el 2019, un projecte audiovisual que repassa l'aventura del poeta a través dels seus textos, una narrativa que l'explica i les imatges dels llocs per on va passar aquell estiu. L'aventura del 1882 es va transformar, doncs, en una aventura cinematogràfica a

l'abast de tothom: 60 minuts a cavall del paisatge i els mots del poeta.

Bernat Gasull i Roig - Barcelona

**Fotos de Bernat Gasull i Roig
Imatges de la filmació de "Maleïda
1882" al Pirineu**

MALEÏDA 1882, EL RODATGE

La intensa recerca de les localitzacions, va donar els seus fruits.

La filmació de les escenes de muntanya va implicar esmerçar 5 setmanes, repartides entre els estius de 2017 i 2018. Foren dies densos aprofitant totes les hores de llum i sincronitzar les col·laboracions dels figurants emparaulats per cada vall.

Calia pujar els aparells de filmació, el vestuari dels actors i l'equipament adequat d'alta muntanya

Seguint les pautes marcades al llibre Maleida 1882 d'en Bernat Gasull, l'Albert Naudin havia dut a terme una intensa recerca d'emplaçaments

poc o gens transformats del recorregut on poder filmar els passatges de reconstrucció històrica.

En aquest sentit, la filmació va resultar un fabulós viatge per un Pirineu ancestral, sobri en el seu llegat paisatgístic, cultural i arquitectònic. Fou fil conductor embastar les petjades encara tendres d'unes formes de vida extingides en temps present i que poc havien canviat des dels anys en que Jacint Verdaguer transità per aquests paratges.

Més enllà de les localitzacions el repte tècnic i logístic del rodatge era, sens

Calia buscar escenaris sense gent que no perjudiquessin la dinàmica el rodatge.

dubte, filmar l'ascensió a la Maleïda amb l'afegit d'intentar reproduir les condicions de la glacera que encara persistien l'estiu del 1882.

Calia pujar els aparells de filmació, el vestuari dels actors, l'equipament adequat d'alta muntanya i el material necessari per la pernocta i avituallament al coll de Corones. Dormir a coll de Corones era imprescindible per ser a primera hora dalt del cim i minimitzar les possibilitats de presència de gent que entorpirés la filmació al pas de Mahoma. Per la mateixa raó també era indispensable rodar en un dia entre setmana.

L'atzar va voler que el 2018 fos un any de moltes precipitacions i les congestes que cobrien la falda de l'Aneto ocupessin una extensió força més vasta del que havia succeït els anys precedents. Les circumstàncies, doncs, eren excel·lents. Era obligat, però, encertar el dia de filmació amb unes condicions meteorològiques favorables. Una mala visibilitat liquidava tota opció de rodatge.

Els dies previs a la data escollida foren de nervis a tot l'equip degut a la incertesa de la predicció meteorològica. La previsió era molt oberta. La possibilitat de núvols al cim era consi-

L'espectacular campament de l'equip de filmació situat al coll de Coronas.

derable. Hi va haver un ball de dates alternatives i multitud de trucades i missatges creuats per compaginar agenda de tots els implicats.

La possibilitat de reunir-nos les 8 persones en un dia laborable tot fent equilibris d'agenda era difícilment repetible. Sortosament, la jugada va sortir bé i es va enllestir la filmació clau de la pel·lícula en un llarguíssim dia que tot parafrasejant el propi Verdaguer va resultar penós però magnífic.

Quedava, encara, l'escena més compromesa i que havia de donar un toc

de tensió i espectacularitat al final de la pel·lícula: l'ensurt a l'esquerra.

Després d'una recerca fotogràfica de glaceres i entorns rocosos que poguéssin recordar les crestes de la Maleïda, vam trobar l'objectiu a la glacera de la Girose (massís dels Ecrins)

En aquest cas fou un equip reduït de quatre persones que hi van fer cap. L'estiu s'acabava i ens ho jugàvem tot a una setmana de setembre. La meteorologia fou generosa i el dia de filmació no va fer patir en cap cas, ja que resultà excel·lent. Potser massa, el pas de les hores i l'escalfor

del sol anaren estovant la neu. Les repeticions de l'escena de Verdaguer penjat al buit de l'esquerda se succeïen penosament, però el director no acabava d'estar satisfet... la corda anava cedint pel joc de la fusió de la neu, i la petita lleixa on recolzava un dels peus el nostre Verdaguer de fortuna acabà cedint tot provocant un amotinament de l'interessat i així donar per finalitzades d'una vegada les inacabables repeticions del passatge.

Ja s'havia registrat tot, la resta d'escenes a la casa museu de Folgueroles. Quedava la ingent tasca de desbrossar

i seleccionar imatges, la postproducció, la música, els detalls... amb la data límit que establia tenir-ho a punt per presentar-ho al Festiva Internacional de cinema en català FIC-CAT. L'Albert hauria d'encarar moltes nits en blanc.

Santi Pocino i Serra - Vic
Soci Unió Excursionista de Vic
Fotos: Santi Pocino i Bernat Gasull

El petit veinat de Tor.

El dissabte 22 de juliol de 1882 Verdaguer, Jacint Verdaguer, va arribar al cim de la Maleïda, nom amb que també era conegut l'Aneto en aquella època. Aquell dia, amb dos guies, van partir de l'Artiga de Lin a les tres del matí, pujaren al port de la Picada, passaren per la barraca de la Renclusa, el Portilló, coll de Corones, cim de l'Aneto i arribaren de nit a l'Hospital de Benasc. Una llarga i perillosa excursió de més de tres mil metres de desnivell i tot un dia de durada. Fou el primer català que hi pujà.

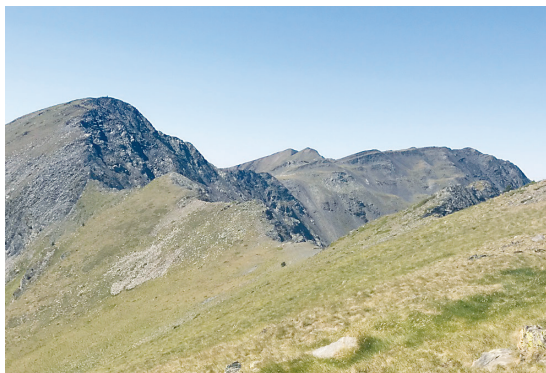
L'aventura pirineística la va començar el dia 9 de juliol a la Seu d'Urgell amb

la intenció de conèixer el Pirineu recorrent poblets i bordes, visitant parròquies i capelles, pujant a cims i carenes, baixant a rius i valls, parlant amb pagesos i pastors, descobrint llegendes i cançons i anotant paraules i expressions. Estava gestant el seu poema Canigó i necessitava conèixer a fons el Pirineu. A voltes anava sol però solia anar acompanyat per un pastor, un guia o algun rector del lloc que en conegués els topants. Durant tot el mes de juliol va anar caminant de la capital de l'Alt Urgell a la capital de l'Aran, al cim de l'Aneto i a l'Hospital de Benasc.

Una de les etapes més interessants, tret d'aquesta última, no exempta de riscos i problemes, fou la del seu tercer dia de caminada, l'etapa que el portà des de les Bordes de Conflent al petit poble pallarès de Norís.

Ben d'hora del matí del dia 20 d'agost de 2018, la Margarida ens portà amb cotxe al port de Conflent on començarem la caminada seguint els passos de Verdaguer. El port de Conflent és una alta collada pirinenca que comunica Os de Cívis amb la resta del seu terme municipal. Havia estat un agost plujós però aquell dilluns el sol ja escalfava des de bon matí.

Pujarem al Bony de Salòria, o Pic de Salòria, pel llom del sud-est seguint un caminai fitat de pujada fàcil i constant. Des d'aquí seguirem la carena cap al nord-est baixant al coll de Salòria, després pujarem al cim de la Pleta Picada i seguirem carenejant cap al Pic de Bassiets o muntanya de Borgs. Baixarem al coll de Borgs o de Finestres on s'hi troba un dels pocs llocs amb aigua de tot aquell sector. De la collada de Finestres surt el camí natural que mena al poble de Tor. Verdaguer no hi baixà i nosaltres tampoc. Seguirem carena enllà cap a la Torre de Cabús i al pic de Bassera o pic dels Llacs. D'aquest vell cimal baixarem

El camí del port de Cabús, abans de baixar cap a Tor.

al dissimulat pic de Setúria per una encara més dissimulada carena que permet tenir una esplèndida visió de la conquilla gegantina que forma la vall de Setúria. Ara aquesta vall queda ratllada horitzontalment per una pista que la travessa i en fereix la seva virginitat. Continua, però, essent una visió única i privilegiada.

Trescant per aquestes altes carenes Verdaguer es veié sorprès per un carrabiner que l'havia confós per un contrabandista. La sotana de capellà

Pujarem al Bony de Salòria, o pic de Salòria, pel llom del sud-est seguint un caminai fitat de pujada fàcil i constant

i les explicacions feren que no anés més enllà d'un “alto!” Nosaltres no hi trobarem a ningú.

Les creus del bisbe Boltas a l'indret de l'Escala Cauba.

Del port de Cabús nosaltres baixàrem cap a Tor seguint la torrentera en comptes d'anar pel camí ral que flanqueja la muntanya més suaument. Segons les seves notes, és molt probable que Verdaguer també tirés pel dret. La baixada des de la font del Port de Cabús al Racó de la Por és atrevida, perillosa, força evident i poc fitada. No planeja fins arribar a la pista, es passa per les Bordes de Palanca i de Peirot, i arriba tranquil·la a Tor.

De Tor a Norís el camí antic es complica, especialment a partir de la borda de Martí i fins a travessar el llom de l'Escala Cauba. És un llarg tram encinglerat, vertiginós, amb gledes de terra i rastells estantissos damunt l'estimball que et fan extremar les precaucions posant l'equilibri a prova. I pensar que per allí s'hi havia arribat a passar amb mules i matxos de bast!

Es diu que havien de tapar els ulls als animals per mor que no s'esveressin i també als qui els muntaven per la basarda que els feia.

Com que era la única via de comunicació que tenien vall amunt tota la gent de Norís solia dedicar moltes hores, de franc, per anar arreglant constantment aquest sender tan exposat a la degradació. És el camí de bast de la Noguera de Tor, sols apte per pallaressos i gent de la terra. És un camí que, si el segueixes, t'enganxa al Pallars.

Moltes són les històries de caçadors, llops, bandolers i bruixes que se n'expliquen. Una, que sembla ser que és verídica, és la que va protagonitzar el bisbe Boltas i que Verdaguer la va recollir. Josep de Boltas, nat a Algèria però de pares catalans, fou bisbe d'Urgell a finals del segle XVIII. Imposà el castellà a tota la seva diòcesi, fet que no agradà gens ni mica a la gent del Pallars. Un dia va fer la visita pastoral a les parròquies d'Os, Tor i Norís. Passà muntat sobre un animal per Os i hi passà també per Tor. Però quan passava pel camí de ferradura de Norís, abans d'arribar al llom de l'Escala Cauba, descavalcà ben marejat i esgotat i va gravar dues creus en una roca tot dient: "Si puedo salir de aquí

Arribant a Norís, al peu del pic de Salòria.

no quiero mas osos y toros”. Juraria que mai més va anar a Os, a Tor i a Norís. Aquestes creus van restar perdudes durant molts anys, fins i tot excursionistes experts les buscaren i, malgrat que es feren apostes, ningú les trobà. Però fa ben pocs anys Bernat Gasull, fent una recerca seguint les llibretes autògrafes de Verdaguer, les va localitzar en un collet espectacular que fa aquest camí quan flanqueja l'Escala Cauba. A la borda de Martí el camí fa una baixada, després torna a pujar i quan el camí es torna més perillós -s'hi troben passos de cable i alguna passera de ferro-, hi ha la pedra de les creus. Les creus es troben en un contrafort passat els cables. N'hi ha dues, una a un metre més amunt de

l'altra. Si les voleu trobar millor que seguiu la ressenya que en fa Gasull en el seu llibre “Maleïda. L'aventura de Jacint Verdaguer a l'Aneto” (Verdaguer edicions. Folgueroles 2015). El camí segueix flanquejant l'Escala Cauba fins el Coll del Cap de la Costa o Cap del Solà de Norís des d'on ja veiem, encara força avall, les cases ben arrezerades a solell, dominat a migdia pel Salòria.

Ressenya resum

0.00 h	Collada de Conflent (2.154 m)
1.20 h	Bony de Salòria (2.789 m)
	Coll de Salòria (2.686 m)
	Cim de la Pleta Picada (2.786 m)
	Coll de Bassiets (2.699 m)
	Pic de Bassiets o Muntanya de Borgs (2.769m)
	Coll de Borgs o de Finestres (2.668 m)
2.40 h	Torre de Cabús (2.780 m)
	Coll (2.644 m)
	Pic de Bassera o Pic dels Llacs (2.699 m)
	Pic de Setúria (2.515 m)
3.40 h	Port de Cabús (2.303 m)
4.50 h	Tor (1.649 m)
	Borda de Martí (1.430 m)
6.10 h	Coll del Cap de la Costa o Cap del Solà de Norís (1.552 m)
6.40 h	Norís (1.254 m)

Xavier Roviró - Folgueroles

Fotos: Manel Daví - Vic

1es JORNADES D'ESTUDI D'IMPACTE DELS USOS AL TURÓ DE LA CREU DE GURB

Les característiques margues grises dels voltants del turó.

Qui de nosaltres no fa servir la Creu de Gurb pels seus entrenaments? Qui de nosaltres no surt a “fer una creu” quan té un mal dia i necessita desconnectar de les preocupacions i connectar amb l'essencial, la natura. D'altres hi pugen perquè el dia és clar o la nit serena, per tocar l'estrella quan és Nadal o perquè són excursionistes de sempre.

La natura en general ens ha donat molt, moltíssim i nosaltres creiem que ja és hora de donar a aquesta el respecte que mereix, de tornar-li allò que durant anys ens ha ofert. La freqüentació massiva de les persones sobre un territori petit ens ha de fer repensar la nostra relació amb l'entorn de manera més justa i respectuosa.

Així doncs i preocupats per l'estat del turó més proper a nosaltres,

vam realitzar “1es jornades d'estudi d'impacte d'usos al Turó de la Creu de Gurb”, unes jornades que tenien tres finalitats:

el reconeixement de l'estat dels senders, el coneixement dels usos que en fem (entrevistes) i una acció de recollida de brossa.

El dissabte, el punt de trobada era l'aparcament de la font del Güell, un punt especialment crític pel mal ús de l'espai.

L'activitat comptava amb la participació d'un grup de 12 estudiants d'ESO de l'IES Jaume Callís que tenien en el programa curricular treballar i conèixer l'activitat del voluntariat amb accions de caràcter mediambiental.

La jornada es va iniciar el divendres 8 de març de 2019 amb la presentació

del programa als mateixos estudiants a la sala d'actes de la Unió Excursionista de Vic.

El dissabte 16 i el diumenge 17 de març tindrien lloc les jornades de treball sobre el territori.

El dissabte el punt de trobada era l'aparcament de la Font del Güell, un punt especialment crític pel mal ús de l'espai que fan els cotxes en aparcar, per com s'envaeixen camps, com es restringeixen accessos a finques particulars i com s'obstaculitza la circulació de maquinària.

Els voluntaris es van repartir en dos grups, per resseguir els senders d'accés al Turó de la Creu de Gurb i valorar-ne l'estat, així com entrevistar als usuaris.

L'objectiu de la jornada de diumenge, des de la parròquia de Sant Andreu de Gurb era diferent i estava centrat en la recollida de deixalles. Els voluntaris, organitzats en tres grups: dos de batuda de deixalles amb en Xevi i en Lluís al capdavant, i un d'enquestes al mateix aparcament, amb la Marta com a responsable.

Amb més de 80 enquestes realitzades, amb punts de vista completament diferents, i amb múltiples suggeriments, queixes i possibilitats, ens emplacem a una última jornada on s'extrauran dades i conclusions que es faran arribar a l'Ajuntament de Gurb i al de Vic,

El turó de la Creu de Gurb, un espai massificat

amb qui esperem poder col·laborar i treballar properament per a organitzar i endreçar els usos del Turó de la Creu de Gurb amb l'única finalitat de preservar-la i mantenir-la.

Des de l'equip organitzador, es va valorar l'activitat com una iniciativa amb un fons boníssim i de gran importància per fer pedagogia i posar de manifest que es treballa per fer custòdia en l'àmbit mediambiental.

No es va considerar aquesta activitat com un fet aïllat sinó que es vol plantejar com una activitat anual ferma amb la voluntat de fer-la més participativa en l'àmbit de la pròpia Unió Excursionista de Vic i de tots els usuaris del Turó de la Creu de Gurb. Des de l'entitat, volem agrair especialment als voluntaris que van contribuir a recollir les deixalles dels altres, però sobretot a tots aquells que de forma desinteressada van contestar les enquestes mostrant interès i sensibilitat amb la causa.

**Lluís Santanach, Xevi Arumí i
Marta Parés - Vic**

La manca de relats escrits sobre excursions en els butlletins del Centre Excursionista de Vich (CEV) i de cròniques al diari la Gazeta de Vich m'ha portat a consultar altres fonts vinculades a l'activitat excursionista vigatana com les de "La colla de Gurb". Aquest grupet inicial de cinc persones joves, segurament estudiants, es comencen a trobar a meitats del 1917 conformant-se com a grup més estable a la segona meitat del 1919 després de diversos alts i baixos, on sovintejaven les discussions sobre el projecte d'entitat. Durant aquest període, excursionistes del CEV i de la "Colla de Gurb" canviaren de bàndol fet que podria explicar la manca d'activitat excursionista en l'entorn del CEV, però que creixia de manera exponencial dins "La colla de Gurb". Aquests, començaren a tenir un butlletí mensual escrit a mà a partir del maig de 1919 que he incorporat en la recerca en considerar-los a tots excursionistes vigatans. En el marc del CEV, el 1920 continuà amb les sessions cinematogràfiques populars i un parell de conferències tractant la Guerra Europea i els monuments del Vaticà. L'única excursió fou a La Garriga, feta amb tren un diumenge a la tarda, on buscaren indicis de monuments megalítics sense èxit en alguns turons propers. Visitaren

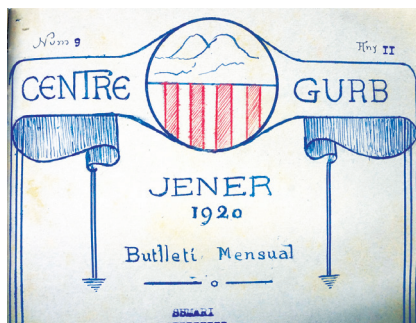
D'altra banda, els de Gurb portaven una bona dinàmica d'excursions majoritàriament amb orientació geològica i de descoberta del patrimoni

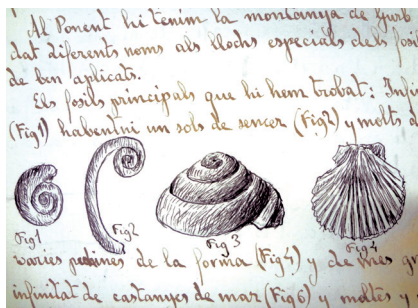
"La Doma" antiga església parroquial, el bosc de Can Tarrés, Santa Maria del Camí i el Balneari Blancafort.

D'altra banda, els de Gurb portaven una bona dinàmica d'excursions majoritàriament amb orientació geològica i de descoberta del patrimoni. Mitja dotzena d'excursions al mes eren assegurades

"Els excursionistes fa 100 anys"

al voltant de la Plana de Vic. En el sector de La Noguera, Vilalleons, St. Fruitós del Grau, Montrodó i el Castell de Gurb. M'han cridat l'atenció les excursions a les anomenades "muntanyes blaves" ubicades entre el Castell de Gurb i St. Roc en busca de fòssils i que actualment coneixem com les margues grises. També el nom popular de Sant Andreu de Gurb, per ells conegut com la Catedral de Gurb. Però si alguna cosa és rellevant d'aquesta colla més jove i menys lligada al tarannà eclesiàstic, són els inicis de l'excursionisme vigatà esportiu que queda perfectament reflectit en el seu butlletí. L'octubre del 1919 neix l'embrió d'una futura secció d'esports amb l'Eduard Subirà que textualment escrigué; "la gran utilitat de l'esport a més de ser distret i divertit, reforça la persona, la desenvolupa i l'hi dona salut...cal habitar-nos a córrer sense cansar-nos a pujar muntanyes pel dret a passar puestos escalant sense caure, ni tenir por; i això ho necessita un centre que fa excursions..." Així doncs el mateix Subirà assumeix ser el director d'aquesta secció i aprofitant que el 1920 comença a fer fred a Vic amb una nevada d'un bon pam de neu; el 6 de gener aprofiten per practicar esports de neu al Temple Romà de Vic i l'endemà una excursió hivernal a la Catedral de Gurb on hi anaren equipats d'hivern, fent-se passar el fred amb curses i guerres de neu. La cosa no quedà aquí, i el mes de març s'organitzaren unes festes esportives amb proves de tir, salts

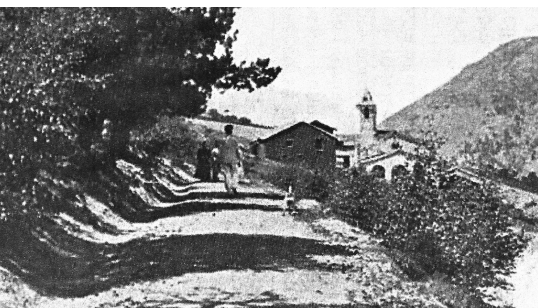

d'alçada i llargada, carreres de velocitat, llançament de pes i alpinisme. Per aquelles coses de la història, aquest inici del 2020 també neix a l'entitat, l'embrió d'una futura secció jove feta amb la llavor de l'escola esportiva amb bones propostes i projectes per afrontar la Unió del futur. Són uns altres temps i un altre context, però sovint són canvis que poden ser rellevants en la història que anem escrivint. Per sort tot arriba.

Lluís Santanach - Vic

AQUÍ, ARA I AHIR

SANT JOAN DE L'ERM VELL

La primera quinzena de juliol del 1882, Jacint Verdaguer, acompanyat d'un camàlic, arriba al santuari i hospital de viatgers de Sant Joan de l'Erm, situat a cavall de l'Alt Urgell i el Pallars.

Amb un suposat origen medieval, l'indret és un lloc ple d'històries i llegendes, sent la més coneguda la de l'any 1208, que explica que el vescomte Arnau de Castellbó, fins i tot hi va portar el Sant Greal provinent de Besiers. Verdaguer, encara va passar pel passatge cobert entre l'església i l'hostatgeria per on circulava el camí ral, abans de passar-hi la nit, on pel que s'interpreta de les seves notes, es va veure amb l'administrador i el vicari del santuari.

Avui, un munt de runes, encara delaten la presència dels antics edificis separats per una pista de terra, ja que el santuari, va quedar totalment destruït per un incendi provocat durant la Guerra Civil de 1936.

L'any 1959, es va construir un nou santuari en el vessant de Castellbó, a prop de l'anomenada font del Bosc a tocar d'un magnífic avetar; però els seus estadants, a l'igual que els de Santa Creu, sempre han considerat aquesta nova edificació mal ubicada, poc avinent per la gent del Pallars i en un lloc excessivament ventat. Una rondalla antiga, referida a una llegenda sobre un pol·lí tossut, conclou amb aquest curiós rodolí:

*Gloriós Sant Joan de l'Erm:
de miracles ja ens saps fer,
però te'ls saps cobrar també.*

Quan Verdaguer va abandonar Sant Joan de l'Erm, va pujar l'anomenat pic de l'Orri. Des del seu cim, ja va poder admirar amb tota la seva grandesa, l'altra crossa que deia que li faltava per culminar el seu poema «Canigó», ni més ni menys que l'anhelada Maleida.

Joan Conill - Vic

Ni el vent ni el fred, ens van privar d'aquesta genial sortida.

A les acaballes de la tardor, amb l'hivern demanant pas i en un diumenge gèlid, hem anat a fer una ruta circular més que volta el pic de Nérassol, iniciant l'itinerari a la petita població francesa de l'Ospitalet-près-l'Andorre.

Aquesta petita localitat, es troba en un punt estratègic, a cavall del Pirineu francès, andorrà i català. L'entorn muntanyós del poble, és un indret feréstec i salvatge i, en nombroses ocasions, molt solitari. En les setmanes prèvies a la sortida, un temps molt canviant i variat, ha deixat neu a les muntanyes, però en alguns llocs,

les altes temperatures han fet que aquesta, hagi minvat bastant.

Això ha fet que fins l'últim moment no tinguéssim clar quina de les rutes que havíem preparat faríem. Finalment, tot i que ens hem ensopegat amb un canvi de temps sobtat (onada de vent polar de nord) hem decidit tirar endavant la sortida.

Només d'arrancar, el fred és molt accentuat i de seguida ens hem d'abrigar. De bon principi, iniciem una forta pujada, preludi del que ens espera més endavant. Poc a poc, remuntem tota la vall de Siscar fins a la Portella del mateix nom. És una vall

Degut a la distància, vam deixar el cim del Nérassol per una nova ocasió.

molt llarga on, després de poca estona d'haver començat, ja hi trobem la neu que dificulta el nostre avanç. Aviat ens calcem les raquetes de neu, per no enfonsar-nos a cada passa. Sense les raquetes, hauríem patit de valent per fer tot el recorregut previst.

Si la neu hagués estat glaçada, ens haurien fet falta els grampons i el piolet.

El últims cent metres fins a la portella de Siscar es fan feixucs degut a la neu i la inclinació del coll. Realment, si la neu hagués estat glaçada, ens haurien fet falta els grampons i el

piolet. Un cop al coll podríem haver pujat al cim de Nérassol, que està a 200 m de desnivell, però veiem que hi ha molta distància. El deixem per una altra ocasió, perquè la ruta d'avui és molt llarga i amb neu hi estarem molt més del previst, amb el perill d'haver de caminar de fosc. Estem en un lloc voltats de muntanyes de gran bellesa, imponents i en aquesta ocasió nevades: el Roc Meler, el pic de la Cabaneta, el pic de Siscar, el pic d'Escobes, el pic de l'Alba i el pic de Regalecio, entre altres, tot un regal per la vista. Ara ens falta tancar el bucle baixant primer per la vall de la Valle-

L'estratègica situació del poblet d'Ospitalet prés-l'Andorre a la capçalera de l'Arieja

ta, i seguidament per la d'Arques des d'on tornem a enllaçar amb el camí que puja a la portella de Siscar. Una vegada allà, només ens queda acabar de baixar fins al poble de l'Ospitalet. El recorregut total és llarg i té un desnivell considerable i és un dels itineraris clàssics de l'Arieja. La bellesa del recorregut i la varietat de relleus fan que aquesta sigui una excursió molt recomanable pels amants dels itineraris que passen per zones poc freqüentades, salvatges i força solitàries. El vent i el fred no ens han privat de tenir un dia genial entre amics i muntanya. L'Arieja (tot i ser un lloc complex meteorològicament parlant) mai et deixa indiferent.

Per a saber-ne més:

Segons cròniques antigues, l'Ospitalet-près-l'Andorre deu la seva fundació al cavaller Bertrand d'Enveitg. Sorprès a l'any 1003 amb el seu cavall per una tempesta de neu al vessant occidental del port de Puymorens, el cavaller d'Enveitg va fer la promesa que, si salvava la vida, fundaria un hospital o una casa refugi amb un oratori dedicat a santa Susanna, patrona d'una seva tieta (personalitat important de la Cerdanya en aquells anys). Amb la seva espasa va obrir el ventre de la seva muntura, li va treure les entranyes i s'hi va introduir a dins. D'aquesta manera, es va poder escalfar, esperar a que passés la tempesta i retrobar el camí.

El cavaller d'Enveitg va complir la seva promesa i avui en dia es pot veure encara l'oratori que va fer construir al costat del pont anomenat de Santa Susanna. Santa que es va convertir en la patrona de l'Ospitalet. La seva festa es celebra el dia onze d'agost.

Data: 25 de novembre 2017

Desnivell: +1300m / -1300m

Dificultat: fàcil sense neu, si n'hi ha, es complica bastant. Físicament, demandant.

Cartografia: Carte de randonnées No7. Haute-Ariège. 1:50000. IGN.

Carte de randonnées No8. Cerdagne-Capcir. 1:50000. IGN.

Marta Gallach i Xavier Tarradas - Vic

BENEÏDA «MALEÏDA»

Per interval de cinc setmanes espaiades durant un parell d'estius, l'equip de filmació de «Maleïda 1882» va recórrer les millors localitzacions del Pirineu, seguint les passes d'en Verdaguer, recorrent poble a poble i racó per racó per tal de realitzar el complicat rodatge. Aviat, tant els tècnics, com els actors i els figurants, van poder veure en primera persona els grans canvis que havia sofert el camí seguit pel poeta, avui solcat per línies elèctriques, noves vies de comunicació i poblets que es van fent grans.

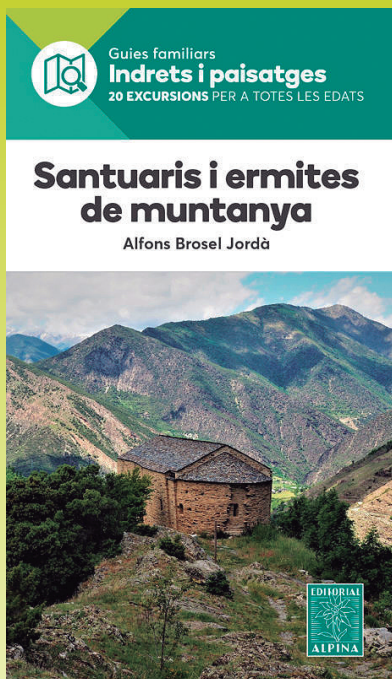
Per simular el Pirineu ancestral de finals del segle XIX, calia buscar escenaris espectaculars, sense gent, sovint a les primeres hores del dia i evidentment en dies feiners, lluny de les massificacions dels caps de setmana.

Per desgràcia, moltes de les glaceres europees estan en regressió i es va haver de recórrer a una de la zona dels Ecrins a França, per tal de simular les esquerdes d'aquell Aneto del 1882. Però sens dubte, algunes de les escenes més espectaculars de la pel·lícula, es van aconseguir gràcies als drons, enregistrant a vista d'ocell, imatges aèries de boires, nuvolades, ramats, prats, llacs, boscos i esquerdes de les geleres, impossibles de revelar a ran de terra. Aparells moderns, voltats de personatges vestits amb la roba i els atuells de l'època. Tot un contrast, per tal d'aconseguir un resultat fenomenal.

Per molts anys i enhorabona a tots els que ho vàreu fer possible!

Cap de redacció

Foto: Bernat Gasull

Santuaris i ermites de muntanya.
Alfons Brosel Jordà. Ed Alpina.

L'autor de la guia ens proposa 20 excursions a les ermites de muntanya i santuaris de Catalunya, repartits en tres zones geogràfiques.

Les ermites del Pirineu, segurament les més desconegudes i de construcció més austera, situades en la majoria de casos en un replà de petites dimensions, convertit en un mirador privilegiat.

Les ermites situades a la Serralada Litoral, amb vistes al mar, elevades sobre penyes rocoses, que també acullen avencs i coves. Són ermites de parets emblanquinades per poder servir de guia als mariners.

I per últim els santuaris més encimbellats del Pre-Pirineu que ofereixen hostatgeria i serveis de restauració i per tant més visitats.

Són rutes per a totes les edats, per senders accessibles de 1 a 3 hores de mitjana.

Cadascuna està representada amb el seu mapa on es detalla el punt de sortida i els elements més destacats.

Jordi Anglada_Llibreria Anglada - Vic

CURSES DE MUNTANYA

Olla de Núria: La nova data per l'Olla de Núria XIVa edició serà els dies 13 i 14 de juny. El 24 de febrer es van obrir les inscripcions a l'Olla pels socis de l'entitat, com també l'obertura de les inscripcions per la **Reolla**.

Lluna Plena: Realitzada la 5a edició del sopar de Nadal del grup de curses de muntanya Lluna Plena. Un sopar amb àmplia participació que va finalitzar amb sorteig de productes gentilesa de negocis locals.

CTCMC: Mireia Lüscher, seleccionada per participar en el centre de tecnificació de curses de muntanya de Catalunya que impulsa la FEEC.

7a CronoNúria: Júlia Casanovas i Albert Pérez s'adjudiquen la victòria de la 7a Crononúria

ORIENTACIÓ

Celebrada el dijous 13 febrer la primera cursa d'orientació de la Lliga COMEE- UEVic que impulsava la mateix Escola Esportiva, única i exclusivament pels seus alumnes.

Neix la lliga **COMEE - UEVic**: la lliga de proves d'orientació que els directors de l'escola promouen entre els alumnes de l'entitat.

Melíbea Quintana i en Miquel Marimon van obtenir la 1a posició en la categoria oficial de 6 hores Mixta Veterans a Avià, la primera prova del 2020

Bernat Selva s'adjudica la victòria de la primera prova 2020 de la **FEDO** a Alacant.

La **MTB-O** a l'Esquirol tanca la Copa Catalana 2019 amb victòria de Jordi Sales en categoria veterà i Aniol Bisquert en categoria júnior.

Els Campionats Estatals Escolars es van celebrar a Ambroz (Extremadura) els dies 7 i 8 de desembre. Els orientadors de l'entitat van aconseguir un total de 9 medalles: 1 d'individual i 8 per equips.

Campionat de Catalunya d'Sprint es va celebrar a Santa Coloma de Farners el darrer cap de setmana de novembre, va comptar amb una àmplia participació d'orientadors de l'entitat, molts dels quals van pujar al podi.

ENTITAT

El passat dimarts 19 de febrer, els directors de la OncoEsquimo acompanyats del president de l'entitat Jaume Anglada, van visitar les instal·lacions de l'entitat coorganitzadora de la prova, la Fundació Oncolliga Girona

Entrega de donatiu a Càritas: La 39a Caminada Popular Matagalls-Vic es va adherir a les activitats amb el cor, pel que de cada inscripció es feia el donatiu d'un euro a l'entitat **CÀRITAS**. L'entrega del donatiu de 621€, es va fer a la seu de la Unió Excursionista Vic.

Oferiment del 50% de descompte en l'abonament anual del cremallera de Núria, oferta només vàlida per a socis.

Un grup nombrós de socis i membres de junta van assistir el 8 de febrer a la convocatòria de neteja del riu Mèder després del pas del temporal Glòria, en el marc d'una activitat impulsada per l'Ajuntament de Vic

Torronada: El 19 de desembre va tenir lloc la celebració del Nadal de l'entitat, que enguany estrenava format. Es va substituir el tradicional Sopar del Muntanyenc per una torronada on els socis assistiren amb decoració nadalenca, es va cantar nadales, menjar torrons, i que va cloure amb la pujada del pessebre a la Creu de Gurb. El nou format de celebració va ser molt ben valorada per assistents i organitzadors.

SORTIDES COL·LECTIVES

Esquí de muntanya:

Sortida col·lectiva al Puigmal: Una ruta que va sorprendre als 20 participants, tots ells experimentats, pel molt bon estat de la neu, una meteorologia perfecte i el bon ambient entre el grup van fer que la sortida fos excel·lent.

"Escampant la boira":

La cloenda de la temporada 2019, es va realitzar amb una sortida a l'ermita de Sant Sebastià.

Pel mes de Gener es va realitzar una bonica sortida a la Serra del Corb, a la zona volcànica d'Olot.

ESCOLA DE MUNTANYA

Realitzat amb èxit el Curs d'Esquí de Muntanya Nivell 1.

Primer curs de progressió en raquetes: el primer curs de progressió en raquetes que impartia Alba Rovira es va dur a terme els dies 7 i 8 de febrer.

Primer curs de progressió amb grampons i piolet. Va ser una primera edició molt exitosa amb un grup nombrós d'assistents.

AGENDA

febrer-juny_2020

8 març

Curs: Marxa Nòrdica

14 i 15 març

Curs: Esquí de Muntanya per a joves

22 març

Sortida col·lectiva Skimo: Vallter – Núria

3 i 5 abril

Curs: Marxa Nòrdica

20 abril

Assemblea Ordinària de Socis (8 del vespre)

14, 21, 22, 23 i 25 abril

2es Jornades Estudi Impacte Usos Turó de la Creu de Gurb

25 i 26 abril

Curs: Iniciació a l'Escalada

26 abril

2ª Caminada Marxa Nòrdica (circuit FEEC)

9 i 10 maig

Curs: Iniciació a l'Escalada «vies llargues»

13 i 14 juny

XIVª Olla de Núria

Fem equip?

El voluntari és el motor de l'entitat i el sentit de pertinença a un grup com el nostre, és la clau de la seva existència. Això és un club, una entitat.

Hem obert una base de dades de voluntaris. Si tens ganes de viure les activitats que organitza la Unió Excursionista de Vic des d'un altre punt de vista, si tens ganes de compartir, sumar, i conèixer gent nova o si tens ganes d'organitzar alguna activitat, uneix-te al nostre equip de voluntaris!

Demana com fer-ho a info@unioexcursionistavic.org o a la secretaria de l'entitat.

+ INFORMACIÓ

93 885 51 20

www.unioexcursionistavic.org

secretaria@unioexcursionistavic.org

✓ Esquí de muntanya
ATOMIC BACKLAND 78
(versió home i dona)

✓ PELLs de FOCA

+ ✓ Fixació DYNAFIT RADICAL

P.V.P. 880€

OFERTA 649€

